

HOOFDSTUK 1

JONAS

Locatie onbekend

25 augustus, ochtend

De zon brandde fel in de hotelkamer toen Jonas van der Valk het witte kussen stevig tegen zijn gezicht duwde. Met zijn neus en mond hermetisch afgedekt, kregen zijn longen geen lucht meer en kwam zijn lichaam tot stilstand. Maar het maakte geen verschil, hij bleef de ruziënde stemmen nog steeds horen. Het was niet duidelijk waar het geschreeuw over ging, maar het was luid genoeg geweest om hem wakker te maken. ‘HOU NOU OP!’ waren de enige drie woorden die door de kartonachtige muren wisten door te dringen. Wie waarmee moest ophouden was Jonas een raadsel. Het deed er ook niet toe, hij was wakker.

Hardop vloekend smeed Jonas het witte kussen tegen de muur. Het geschreeuw deed hem denken aan de ruzies van zijn ouders vroeger in het veel te kleine huis waarin hij was opgegroeid. Ze mopperden vaak op elkaar, hun stemmen gedempt in de veronderstelling dat Jonas hen in zijn bed niet zou kunnen horen. Maar hij kreeg ieder woord mee. Ook al bood zijn vader telkens kranig weerstand, alsof het zomaar een andere afloop zou kunnen hebben, de overwinning was altijd duidelijk voor

zijn moeder. Zelf had Jonas dat probleem niet met zijn eigen kinderen, in een groter huis met verschillende verdiepingen. Daar konden zijn vrouw Sanne en hij hardop ruziemaken in het merendeel van de kamers zonder dat hun twee kleintjes daar iets van meekregen.

Toen de stemmen eindelijk leken weg te ebben kwam hij steunend en kreunend overeind. Hij ging op de rand van zijn bed zitten en wreef vermoeid de slaap uit zijn ogen. Beelden van een vage droom over treinrails waar maar geen einde aan leek te komen, verdwenen langzaam naar de achtergrond. De kamer om hem heen begon weer vorm te krijgen.

Het was onmiskenbaar een hotelkamer, een beetje aftands. De ooit witte muren waren aardig vergeeld en de gordijnen – als je ze al zo zou mogen noemen – lieten meer licht door dan dat ze tegenhielden. Het krakende bed, een matras op een ijzeren frame, stond in het midden van de kamer. Het houten nachtkastje ernaast bood plaats aan een donkerrode schemerlamp. Jonas keek naar het donkerblauwe tapijt onder zijn voeten met de kale plekken en bedacht dat er hier überhaupt niet over een kleurenpalet was nagedacht. Aan de andere kant van het bed stond een klein, donkerbruin koelkastje. De minibar waarschijnlijk. Verder was de kamer leeg.

Bij het opstaan begonnen Jonas' knieën zo hevig te knikken dat hij onverhoopt terugviel op het bed. Verbaasd kneep hij zijn ogen dicht, een paar tellen tot hij sterretjes zag. Bij poging twee bleef hij zich beter aan het bed vasthouden, waarna zijn benen langzaam hun kracht terugvonden. Nu was het zijn hoofd dat begon te bonken. Niet alleen zijn keel was gortdroog maar het leek alsof er in zijn hele lichaam geen druppel vocht meer te vinden was. Hij voelde zich oud. Veel ouder dan hij zich met zijn vijfendertig jaar zou moeten voelen.

Stommelend bewoog hij zich met een grote boog naar de minibar aan de andere kant van het bed. Toen hij deze eindelijk wist te bereiken liet hij zich weer met een zucht op het matras vallen, trots op de tocht die hij had afgelegd. Hij boog zich voorover en opende het bruine deurtje. Tot zijn verbazing was niet alleen de koelkast compleet leeg, het apparaat was ook niet aangesloten op een stopcontact. Hij sloot het deurtje weer. Nergens in de kamer zag hij lege drankflessen liggen. Dat kon dus niet de oorzaak zijn van zijn splijtende koppijn. Of hij moest het ergens anders op een drinken hebben gezet natuurlijk.

Hij krabde zich aan zijn arm en nu pas viel zijn kleding hem op. Een donkerblauw t-shirt op een zwarte broek. Hij was blootsvoets en met een snelle blik om zich heen zag hij bij de deur een paar witte sneakers staan en een zwart jasje aan de kapstok hangen. Dit waren niet zijn kleren, dat wist hij zeker. Toch had hij ze aan. Hij slikte, met moeite. Dan maar eerst een kop koffie, dacht hij. Zwarte koffie was vaak het begin van elke goede oplossing.

De ontbijtzaal. Jonas kon zijn verbazing niet onderdrukken toen hij de ruimte binnenliep. Hij was lange buffetten gewend, de geur van gebakken eieren met spek, grote kannen met versgeperste jus d'orange, personeel dat heen en weer rende om lege borden aan te vullen. Een beeld dat niet meer had kunnen verschillen met wat hij nu voor zich zag. Het was een lange, smalle ruimte met gele tegeltjes, zowel op de vloer als op de muren. Alsof je je in een ouderwets metrostation bevond. Het ontbijt-‘buffet’ was uitgestald op een klein vierkant houten tafeltje zonder kleed, dat tegen de linkermuur was aangeschoven. Erop stond een open fles melk, een doos cornflakes – eveneens open –, een verkleurde banaan, een zak witbrood en op een

groot bord lagen enkele plakken kaas en ham. Jonas' blik werd echter getrokken door de thermoskan die boven de rest uittoerende. Hij hoopte maar dat daar ten minste warme koffie in zat.

Sloffend liep hij naar het tafeltje, pakte een plastic bekertje en hield het onder de kan. Hij moest tot drie keer toe drukken, maar het lukte hem om zijn bekertje voor de helft te vullen. Snel nam hij een slok. De koffie was lauwwarm, maar het deed wat het moest doen: het maakte hem wakker.

Zijn maag begon te knorren. Hij pakte twee sneetjes witbrood en legde er een plak kaas tussen. Zoekend keek hij om zich heen, maar nergens was een bord te vinden. Ook liep er niemand rond aan wie hij het zou kunnen vragen. Hij haalde zijn schouders op en nam alvast een hap, terwijl hij verder de ruimte in staarde.

Aan de achterkant was een raam waar de zon zo fel doorheen scheen dat je niet naar buiten kon kijken. Daarvoor telde hij een zestal tafeltjes. Allemaal leeg, op één na. Daar zag hij een bebaarde man in een lange grijze jas een schaal cornflakes wegwerken alsof het zijn eerste maaltijd in dagen was. Jonas vroeg zich vooraleerst af waar de man de schaal had gevonden, maar hij besloot er niet naar te vragen en nam twee tafeltjes verderop plaats, waar hij zich concentreerde op zijn kleffe broodje.

‘Smakelijk,’ echode het tussen de gele tegeltjes op hem af.

Jonas keek op en zag de man naar hem knikken. Hij perste er een beleefde glimlach uit en knikte vriendelijk terug. ‘Eet smakelijk.’

‘Wat een shitzooi, hè?’ zei de man, gevolgd door een zware bulderlach.

Even keek Jonas om zich heen alsof hij verwachtte dat er personeel zou komen aanrennen om hem te corrigeren, maar het bleef doodstil.

‘Ja,’ beaamde hij. ‘Dit is geen ontbijt te noemen.’

De bebaarde man haalde zijn schouders op en nam nog een grote hap van zijn cornflakes. Het gekraak klonk luid terwijl Jonas een slok uit zijn plastic bekertje nam. Hij begon het warm te krijgen. Hij trok het zwarte jasje uit en hing het over de rugleuning van zijn stoel, terwijl hij zich verbaasde over de lange, zwaar ogende jas die de bebaarde man droeg. Die leek nergens last van te hebben.

Er stak iets uit de binnenzak van het jasje van Jonas. Nieuwsgierig haalde hij het tevoorschijn. Het waren twee kleine, verkreukelde foto’s van zijn kinderen: Boris en Rosie. Boris – vier jaar – lachte met zijn blonde haar vrolijk naar de camera, terwijl Rosie – net één – met haar grote ogen vooral verbaasd opkeek. Vertederd legde Jonas de foto’s naast elkaar neer op zijn tafeltje terwijl hij nog een hap nam van zijn broodje.

‘Wat heb je daar?’ vroeg de man.

Jonas keek op en zag dat hij op de foto’s doelde. Hij glimlachte. ‘Mijn kinderen.’

‘Mooi,’ lachte de man terug. ‘Familie is alles.’

Jonas knikte.

‘Kleintjes nog?’ ging de man verder.

‘De ene vier en de andere één.’

‘Zo, dan sta je nog aan het begin.’ De man ging achteroverzitten en liet zijn lepel hard in de schaal vallen. Hij was klaar en sloeg tevreden op zijn buik. ‘Geniet er maar van, ik heb mijn dochter al elf jaar niet meer gesproken.’

Jonas’ ogen werden groot. ‘Elf jaar?’

‘Ja.’ De man wuifde de woorden weg alsof hij er eigenlijk niet over wilde praten. ‘Kleine meisjes worden groot en krijgen eigen ideeën. Pas maar op dat jullie niet te veel botsen. Het is de hel.’

De woorden galmden na in de kale ruimte.

‘Dat kan ik me voorstellen,’ antwoordde Jonas. ‘Wat erg.’
‘Dingen gaan zoals ze gaan.’

Jonas knikte. Ongemakkelijk pakte hij de foto’s weer van tafel en stopte ze terug in zijn zak. Hij nam de laatste happen van zijn broodje en schoof zijn stoel naar achteren. ‘Fijne dag nog, hè?’

De man reageerde al niet meer en tuurde in gedachten verzonken naar zijn lege schaal cornflakes. Jonas verliet snel de ruimte.

‘Sorry, misschien ligt het nog op mijn kamer?’ stamelde Jonas terwijl hij voor de receptie stond en paniekerig zijn zakken doorzocht.

Het roodharige meisje aan de andere kant lachte hem vriendelijk toe. ‘Dat denk ik niet, meneer. Maar het is goed zo.’

Jonas stopte met zoeken en keek haar aan. ‘Goed zo? Dit is toch een hotel?’

‘Dat klopt.’

‘Ik heb hier geslapen en ik wil graag betalen.’ Hij klonk strenger dan hij had gewild, maar de schaamte zorgde voor een gekke intonatie. Toch lukte het hem niet om in zijn zakken iets anders dan de foto’s te vinden; geen portemonnee, geen telefoon, helemaal niets.

‘Dag Lieke,’ klonk het plots achter hem.

Verschrikt draaide Jonas zich om. De man van daarnet passeerde hem met grote passen.

‘Dag Fred, tot morgen,’ antwoordde het meisje.

De man duwde met twee handen tegen de zware buitendeuren. Fel zonlicht viel de receptie binnen. Met de lange grijze jas achter hem aanwapperend verdween hij uit het zicht.

‘Ziet u? Wij helpen mensen graag,’ legde het meisje beleefd uit.

‘Helpen?’ Jonas begreep niet wat hier gaande was.

‘Ja, mensen zonder...’ Ze zocht naar de juiste bewoording.
‘Een vast onderkomen.’

Het kwartje viel.

‘Ik ben geen zwerver,’ gooide hij er meteen uit.

‘Natuurlijk niet.’

‘Ik ben architect.’

‘Natuurlijk, meneer.’

Jonas deed zijn best om rustig te blijven. ‘Ik begrijp dat het er nu anders uitziet, maar ik zorg dat ik voor morgen de rekening heb betaald. Oké?’

Nog steeds was die beleefde glimlach op haar gezicht geplakt.
‘Dat is prima.’

Het gedreun in Jonas’ hoofd zorgde ervoor dat hij niet meer helder kon nadenken, hij had frisse lucht nodig – dat was het enige wat hij wist. ‘In ieder geval weet je nu en dat ik straks...’ Er kwamen geen coherente zinnen meer uit zijn mond en hij struikelde bijna toen hij zich omdraaide naar de buitendeuren.

‘Geen dank, meneer. We doen het graag,’ riep ze hem nog opgewekt na.

Het felle zonlicht sloeg hem in het gezicht. Jonas deinsde achteruit. Het voelde alsof hij dagenlang in een donkere grot had doorgebracht. Het was al drukkend warm op dit vroege tijdstip, ook al moest de zomerse dag nog beginnen. Zodra zijn ogen een beetje gewend waren tuurde hij om zich heen. Het geruis van de snelweg was het eerste dat hem opviel. Iets verderop, aan de andere kant van de parkeerplaats, stond een hoge, donkergrijze geluidsmuur. Iets om het hotel te beschermen tegen het razende verkeer aan de andere kant, al slaagde het bouwwerk daar maar deels in.

Het volgende dat hij zag was de uitgestrektheid om hem heen. Het leek alsof het hotel, aan de buitenkant net zo vervallen als vanbinnen, door een grote hand was opgetild en midden in de weilanden was neergezet. In de verte zag Jonas een kudde koeien grazen, maar verder was er niets dan groen gras en blauwe lucht te zien – zover het oog reikte.

Wat hem nog meer verbaasde was de grote parkeerplaats. Naast het hotel was een geasfalteerd terrein met ruimte voor zeker tientallen auto's. Jonas schatte in dat het hotel niet eens zoveel kamers had. Misschien leek het terrein ook wel groter omdat er nu maar vier auto's stonden: een donkergroene pick-uptruck, een kleine witte Fiat, een oude Citroën – het welbekende 'lelijke eendje', de lievelingsauto van zijn moeder – en een luxe zwarte Audi.

Jonas snoof de ochtendlucht diep in zijn longen. Hij begon zich al beter te voelen. Het uitzicht, de zon die op zijn huid brandde en de rust om hem heen bezorgden hem zelfs een vrolijk tintelend gevoel.

De parkeerplaats liep over in een weg parallel aan de geluidsmuur en heel in de verte zag hij iets wat leek op een bushalte. Hij stond op het punt om aan zijn wandeling te beginnen toen hij het portier van een auto hoorde. Hij draaide zich om en zag nog net hoe een man achter het stuur van de zwarte Audi kroop. Er was iets vreemds met het gezicht van de man, maar wat precies kon hij niet zeggen. Daarvoor ging het te snel. Hij wachtte totdat de Audi zijn motor zou starten en zou weggrijden, maar er gebeurde niets. De man bleef simpelweg achter zijn stuur zitten en het geruis van de snelweg was al gauw weer het enige wat hoorbaar was.

Jonas haalde zijn schouders op en draaide zich terug naar de weg die hem uiteindelijk naar de bushalte zou leiden.

Hij begon aan de wandeling die alles zou veranderen.

HOOFDSTUK 2

GORAN

Slordig, gemakzuchtig, overmoedig – hij wist niet precies wat het was. Waarschijnlijk gewoon vermoeidheid, dacht Goran bij zichzelf. Het was dan misschien maar een klein uurtje rijden vanuit Rotterdam, maar toch: hij was al sinds vijf uur op vandaag. Snel zette hij zijn grote, zwarte zonnebril weer op en deed zijn witte draadloze oortjes in terwijl hij naar de rug van Jonas van der Valk keek, die langs het weggetje van hem vandaan sjokte. Waarschijnlijk op weg naar de bushalte.

Goran ademde diep in door zijn neus en uit door zijn mond. Langzaam kwam hij tot rust. Het waren nou eenmaal hectische tijden voor het bedrijf. Problemen stapelden zich op – iets wat ze wel gewend waren op het moment dat er een nieuw product op de markt was gekomen – en als *fixer* was hij dan de aangewezen persoon om voor oplossingen te zorgen. Zijn nachtrust was vaak een van de eerste dingen die sneuvelden. Normaal vond hij dat niet erg – nooit gevonden ook –, hij was een *loner*. Geen vrouw, geen kinderen, niets dat hem in de weg stond. Hij had een luxeappartement in de Montevideo – een hoge toren, vlak naast Hotel New York, aan de Maas in het hart van Rotterdam –, een Audi die hij in de garage eronder kon parkeren en een boekencollectie die hem door de schaarse uren rust heen hielp.

In mindere tijden, toen Goran nog alleen met zijn moeder in een vervallen complex in Pendrecht woonde, in het zuiden van de stad – jaren voordat hij zou worden gerekruteerd door zijn huidige werkgever –, had hij maar één boek dat hij keer op keer las: *De gelaarsde kat* van Charles Perrault. Terwijl de moeders van de andere kinderen op school vooral hun zoons probeerden weg te houden bij de veldjes in de probleemwijk, was de moeder van Goran hem juist aan het aanmoedigen om naar buiten te gaan. Om het boek weg te leggen en te gaan voetballen. Toch bleef hij liever in zijn eigen wereld, op zijn eigen kamer. Zijn moeder werkte lange dagen en vaak ook in de avonden, dus de kleine, magere Goran had het vervallen flatje bijna altijd voor zichzelf. Zijn vader had hij zelfs nooit ontmoet en het zou nog jaren duren voordat hij daar de eerste vragen over durfde te stellen. Het enige contact wat de jongen had was met zijn oude buurman.

Hun balkons waren één geheel en werden slechts gescheiden door een laag hekje van plexiglas. Zo zag Goran zijn buurman elke avond een sigaretje roken terwijl hij in de duisternis over de reling staarde. Tao. Een fragiele, dunne Chinese man met een wit, vlassig baardje en donkere ogen. Destijds was Tao al diep in de zeventig, maar hij deed als het op werkuren aankwam niet onder voor de moeder van Goran. De jongen ging 's avonds vaak op zijn balkon staan en zette zijn voeten op zijn eigen reling, zodat ze elkaar konden zien. Ze praatten wat, lachten veel en Tao voorzag hem altijd van nuttige levenslessen. Zo vertelde hij ooit over een worstelaar die elke dag dat hij naar zijn werk liep een klein stierenkalf op zijn schouders droeg. Naarmate het dier groeide, groeiden de spieren van de worstelaar mee. Elke dag weer. Progressieve overbelasting, noemde hij dat. Totdat de worstelaar jaren later een volgroeide stier met zich meedroeg

naar zijn werk en voor sterkste man uit de provincie, zo niet het land, werd aangezien. Het verhaal had indruk gemaakt op Goran. Niet omdat hij van plan was te gaan worstelen, maar omdat hij leerde dat alles mogelijk was zolang je het maar geleidelijk en gecontroleerd uitvoerde en vooral keer op keer herhaalde. Het gaf hem de hoop dat hij op een dag ook de kracht van een stier zou kunnen verwerven.

Nog maar kortgeleden moest hij terugdenken aan de oude Tao en het verhaal van de worstelaar. Dat was toen hij opmerkte dat een man het niet door had gehad dat hij levend werd gekookt, zolang het water maar geleidelijk aan verhit werd. De man voelde het destijds pas toen het al te laat was en het gekrijs had Goran doen denken aan het geluid van een kreeft die in een pan verdween. Progressieve overbelasting.

Het was een regenachtige nacht in Rotterdam toen Goran zijn buurman op het balkon miste. Gorans moeder was weer eens tot laat aan het werk en de kleine jongen zag zijn kans schoon: voorzichtig glipte hij de galerij op. Daar zag hij de deur van zijn buurman openstaan. Iets wat ongewoon was. Gespannen duwde hij het houtwerk krakend opzij, maar stopte in de hal en sperde zijn ogen wijd open van schrik. Daar hing zijn doorgaans goedgemutste buurman aan zijn eigen riem, vastgemaakt aan een grote stevige balk. Het krukje onder zijn voeten lag op de grond en op het gezicht van Tao was diezelfde vriendelijke glimlach af te lezen die hem altijd zo gesierd had. De jonge Goran stond ademloos te staren naar het tafereel, niet wetend of hij zich moest omdraaien of in actie moest schieten. Zijn buurman had blijkbaar besloten dat het genoeg was.

Tao had het wel vaker tegen de jongen gezegd: hoe belachelijk hij het vond dat de mensheid maar angstig op zijn einde bleef wachten. Iedereen was bang voor de dood, maar niemand kon

hem ontlopen. Dat was een zekerheid voor iedereen hier op aarde, of je nu rijk of arm was. Toch hielden mensen angstvallig vast aan het leven, zelfs lang nadat alle eer en plezier eruit verdwenen was. Weggekropen in een hoekje van een bejaardenhuis, eenzaam naar buiten starend. Waarom? Omdat het nou eenmaal zo was. Omdat de angst regeerde. Tao was anders, zo had hij op een avond beweerd. Het hele leven lag het gevaar van de dood om de hoek. In elk scherp mes, elk strak koord, elk vliegtuig of elke auto waar je in stapte. Het kon allemaal het laatste zijn. Ongelooflijk, had Tao wel eens gezegd, het enige wat je hoeft te doen is je adem inhouden. Zo fragiel was de mensheid, was zijn punt, zo dun onze huid. Maar toch bleef iedereen maar lijden op zijn oude dag, wachtend en smekend totdat het universum eindelijk besloot de trekker over te halen. Over je geboorte heb je geen controle, maar over je dood wel, had de man zijn relaas op die avond beëindigd.

Maar hij had nooit afscheid genomen.

Nu stond de jongen in het huis van zijn buurman, zijn sturende blik op diens hangende lichaam. Toen pas viel hem de kat op. Het grijsgestreepte dier dat stilletjes onder zijn baasje op de grond zat en Goran verwachtingsvol aankeek. Hij liep op het beest af en zag dat aan het halsbandje een briefje vastgemaakt zat, gericht aan Goran persoonlijk. Goran las dat de kat Cheng-Gong heette en dat het dier vanaf nu zijn verantwoordelijkheid was. Verder las hij over een oud boek dat voor de poten van het dier lag. Van het boek moest hij leren, voor de kat diende Goran te zorgen. Zo simpel was het. De kaft van het boek was versleten, maar op een verzorgde manier. *Confucius*, las Goran.

Goran keek van het briefje naar Cheng-Gong. Het dier had makkelijk weg kunnen lopen door de open deur maar had besloten om onder zijn baasje te blijven zitten. Alsof hij had gewacht tot de jongen hem zou vinden.

Nadat hij de kat had meegenomen en stiekem op zijn kamer had verborgen – zijn moeder haatte huisdieren – had hij de betekenis van de naam Cheng-Gong opgezocht: succes. Het was een voorteken dat hij niet kon negeren en nog dezelfde avond, terwijl de ambulance eindelijk was gearriveerd bij zijn buurman, was Goran al volledig verzonken in het antieke boek.

En alsof de duivel ermee speelde, kreeg Goran het geluk aan zijn zijde. De weg – zijn weg – werd ingeslagen die hem uiteindelijk hier, naar deze parkeerplaats in Breukelen, had geleid en hem bovendien – ook al ging het vaak op brute wijze – grote rijkdom had verschaft. Cheng-Gong was inmiddels al lang overleden. Goran had het beestje het meest verwende leven geschonken dat hij zich maar had kunnen veroorloven, toch voelde hij nog steeds dat hij het succes van de kat met zich meedroeg. Het boek stond nog steeds op zijn boekenplank in zijn appartement.

Alles was inmiddels vaste routine geworden. Constant aan het werk, overdag en vaak ook 's nachts, en toch was Goran dit keer vermoeider dan normaal. Vliegen, reizen, taxi's. Hij was nog maar begin veertig. Er waren weinig anderen die zijn niveau evenaarden en zijn reputatie stond dan ook – in de juiste kringen – hoog aangeschreven. Hij was allang niet meer die kleine, magere jongen van toen. Lang of dik was hij ook niet, hij was vooral pezig en gehard. Zijn blik verraadde een vastberadenheid die je alleen kreeg door ervaring. En niet die van het leuke soort.

Waarom was hij dan toch zo onrustig geworden? Het had niet heel veel langer kunnen duren voordat Jonas van der Valk het hotel uit zou lopen. Het enige wat hij had hoeven doen was in zijn auto blijven zitten. Dat wist Goran. Toch moest hij plas-

sen. Zo'n simpel gegeven had hem verraden. Normaal zou hij onderweg bij een tankstation zijn geweest of het simpelweg kunnen ophouden. Het was niets voor hem; een beginnersfout.

Dat Jonas hem had gezien wist hij zeker, daar hadden vooral de brandwonden bij zijn rechteroog wel voor gezorgd. Een extra moeilijkheid in deze branche: Goran had een gezicht dat je niet snel vergat. Gevormd door de ladder die hij had moeten beklimmen. Waarschijnlijk had hem dat juist zo goed gemaakt in onzichtbaar zijn. In het eigen maken van de schaduwen. Altijd, behalve vandaag.

Hij wist dat de wereld van Jonas snel genoeg op zijn kop zou komen te staan en hij hoopte dat zijn gezicht daardoor naar de achtergrond zou verdwijnen.

Er ging een pijnscheut door zijn arm en hij zag hoe zijn vingers begonnen te trillen. Vlug greep hij ze vast met zijn andere hand en maande ze tot stilte. Niet nu. Terwijl hij de auto startte beloofde hij aan zichzelf dat deze fout eenmalig was. Hij zou weer scherp worden en klaarstaan voor als hij zou moeten doen wat van hem gevraagd werd.

Steentjes schoten onder zijn wielen weg toen hij optrok en achter Jonas aan reed.